

KRAJ INŠPIRÁCIE

KOŠICKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ V ROKOCH 2006 - 2016

Kvalitne nastavený stroj dobre funguje

Tretie volebné obdobie stojí na čele Košického samosprávneho kraja Zdenko Trebuľa. Prvýkrát slávnostný sľub zložil 9. januára 2006. Za desať rokov práce na čele regionálnej samosprávy považuje za najdôležitejšie vytvorenie stabilného prostredia, v ktorom sa darilo naplniť kľúčové kompetencie.

Kraj prešiel náročným obdobím. Od hľadania a upevňovania svojho miesta v systéme slovenskej samosprávy, cez vytváranie dlhodobých koncepcií a ich realizovanie, až po všeobecnú finančno-ekonomickú krízu, ktorú bolo treba zvládnuť. Čo bolo z pohľadu predsedu KSK Zdenka Trebuľu dôležité?

„Nebolo jednoduché naplniť všetky ciele a predsavzatia. Dôležité bolo, že sme postupne, v troch volebných obdobiach, mohli vytvoriť aj realizovať nosné strategické a koncepčné dokumenty,

ktoré sú významné pre ďalší rozvoj kraja. Zadefinovali sme priority vo všetkých sférach pôsobnosti, predovšetkým v sociálnej oblasti, strednom školstve, doprave, kultúre a cestovnom ruchu, v regionálnom rozvoji. Stabilné prostredie, ktoré sme vytvorili s kolektívom odborných spolupracovníkov na úrade, pomohlo uskutočniť veľmi veľa úspešných projektov. Prvoradé bolo efektívne hospodárenie. Nie však na úkor znižovania kvality služieb. Stále sme mali na mysli, že musíme udržať úroveň sociálnych služieb i podmienok pre vzdelávanie a kultúru na doterajšej úrovni. Aby obyvatelia nášho kraja, ktorí sú najviac ohrození, nepocítili dôsledky krízy dvojnásobne - aj cez zhoršené služby. Stálo to veľa síl, ale v našich zariadeniach sociálnych služieb dostávajú všetci klienti to, na čo sú zvyknutí. Až 90 percent žiadostí občanov o sociálnu službu dokážeme vybrať kladne. Z nášho rozpočtu investujeme zhruba 30

percent práve do sociálnych služieb pre občanov kraja.“

Krajská samospráva musela urobiť aj nepopulárne opatrenia, zrušiť, či pospájať niektoré stredné školy. Určite to nebolo jednoduché rozhodnutie...

„Žiaľ, demografická krivka stále klesá a my si nemôžeme dovoliť financovať poloprázdné školy. Podarilo sa zefektívniť aj sieť odborov a zamerani na odborných školách. Vyradili sme tie, o ktoré nemali záujem študenti ani zamestnávateľia, nechali tie, ktorých absolventi na trhu práce môžu nájsť uplatnenie. Stojíme na špici v odbornom vzdelávaní. Výrazne sme prispeli aj ku kreovaniu samotného zákona o odbornom vzdelávaní. Pred nežnou revolúciou sme boli vzorom pre Európu. Ešte si dobre pamätáme učilišťa pri fabrikách s prepracovaným systémom prípravy vlastných kádrov. Máme vynikajúce historické skúsenosti s touto formou vzdelávania. Teraz sa k nej opäť vraciame a vzorom sú nám západné krajiny - Nemecko, Rakúsko. Odborné vzdelávanie nezačne fungovať skokom. Tam, kde máme systém centier odborného vzdelávania napojených na zamestnávateľov a pracoviská, môžeme pokračovať ďalej. Nie je nutné meniť to, čo sme doteraz vytvorili.“

Kraj sa pripojil k významnému medzinárodnému kultúrnemu projektu Európskeho hlavného mesta kultúry, ktorým bola jeho metropola v roku 2013. Priniesla účasť kraja nejaký efekt?

„Výrazne to akcelerovalo činnosť celého úseku kultúry, cestovného ruchu, ale aj regionálneho rozvoja. Vzhľadom na odlišnosť podmienok pre rozvoj a poskytovanie kultúrnych služieb v meste a regióne boli hlavné strategické

SÍDLO ÚRADU KSK NA NÁMESTÍ MARATÓNU MIERU V KOŠICIACH

ciele definované zvlášť pre mesto Košice - investičné projekty Ostrovy kultúry a zvlášť pre košický región - program Terra Incognita. Nebývalý pokrok sa podaril v investičnej oblasti. Výrazne sa skvalitnili podmienky na poskytovanie kultúrnych služieb a zabezpečila sa rozsiahla technická obnova objektov. Vyčlenili sme aj prostriedky na mobilizáciu regiónu prostredníctvom jedinečnej dotačnej schémy, cez ktorú sme rozdělili pol milióna eur medzi 39 projektov na rozvoj drobnej infraštruktúry kultúrneho cestovného ruchu. Po EHMK priniesol veľkú injekciu Regionálny operačný program. Nikdy doteraz sa nepodarilo získať toľko peňazí z eurofondov na investície do kultúrnych zariadení. Spolu viac ako 27 miliónov eur. To je obrovská suma.“

Dôležitým, ale aj zložitým úsekom v kompetencii kraja je doprava. Či už ide o verejnú auto-

busovú dopravu, alebo správu takmer dvetisíc kilometrov ciest.

„KSK dáva vyše 20 percent bežných výdavkov z vlastných príjmov na prímestskú dopravu vo verejnom záujme. Kvalita dopravných služieb za posledné roky narástla, priemerný vek vozidlového parku našich zmluvných dopravcov sa znížil na 5,86 roka. No na druhej strane pokračuje postupný pokles počtu prepravených osôb. Jedným z nákladov, ktorý nesie v sebe aj sociálny aspekt, je príspevok KSK na zľavy sociálne znevýhodneným občanom, žiakom, študentom, zdravotne ťažko postihnutým i občanom nad 70 rokov. Je to čistý náklad, ktorý kraju nikto nekompenzuje. Dlhodobou sa snažíme presvedčiť rezortné ministerstvá, aby krajom začali kompenzovať tieto straty. Zatiaľ sa nám to nepodarilo. Ďalší obrovský balík peňazí by sme potrebovali do rekonštrukcií ciest. Veľa sa nám už

podarilo vďaka podpore z eurofondov i úverovým zdrojom. Museli sme sa zadziť, pretože technický stav ciest bol zlý. Rozumné hospodárenie nám umožňuje splácať záväzky a veríme, že v ďalšom programovacom období bude v integrovanom regionálnom operačnom programe vyčlenený balík financií aj na ďalšie regionálne cesty.“

Na čo ste po desiatich rokoch na čele krajskej samosprávy hrdý?

„Cením si, že sa nám napriek zložitej situácii podarilo udržať úroveň služieb pre občanov. Snažili sme sa využiť všetky možnosti, ako získať okrem rozpočtu aj ďalšie prostriedky na financovanie investičných projektov. Za celých desať rokov sme neriešili nijakú kauzu, žiadny vážny spor, ktorý by poškodil meno krajskej samosprávy. Myslím si, že je to kvalitne nastavený stroj, ktorý dobre funguje.“

PRESDA KSK ZDENKO TREBUĽA

My sme v tomto kraji doma!

Košický kraj s rozlohou 6755 km² sa rozprestiera na juhovýchode Slovenskej republiky a zaberá 13,8 % jej územia. Počtom obyvateľov je druhý, rozlohou štvrtý najväčší na Slovensku. Na území kraja koncom roka 2013 žilo 794 756 obyvateľov, čo je 14,7 % slovenského úhrnu. Týmto podielom je po Prešovskom kraji druhým najväčším na Slovensku.

Na svojom území má 11 okresov: Gelnica, Košice I - IV, Košice - okolie, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Spišská Nová Ves a Trebišov. Zo 440 obcí má 17 štatút mesta (Košice, Michalovce, Spišská Nová Ves, Rožňava, Trebišov, Gelnica, Moldava nad Bodvou, Medzev, Strážske, Veľké Kapušany, Dobšiná, Sobrance, Krompachy, Spišské Vlachy, Sečovce, Kráľovský Chlmec, Čierna nad Tisou).

Košický samosprávny kraj (a ďalších sedem samospráv-

nych krajov) vznikol na základe Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky. Historicky prvé zasadnutie Zastupiteľstva KSK sa uskutočnilo 19. decembra 2001, Úrad KSK začal reálne fungovať v januári 2002.

Prvým predsedom KSK bol Rudolf Bauer (KDH). Od roku 2005 je tretie volebné obdobie predsedom Zdenko Trebuľa (SMER-SD). Zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja

má 57 poslancov volených v priamych voľbách. Počas volebného obdobia pracujú v 13 komisiách: finančnej; sociálnej; kultúrnej; zdravotnej; dopravnej; školskej; regionálneho rozvoja; cestovného ruchu a cezhraničnej spolupráce; územného plánovania a životného prostredia; mandátovej; na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov; k hospodáreniu s majetkom; pre cirkevné a spoločenské otázky.

Storočná krásavica

Budova divízie na Námestí Maratónu mieru 1 v Košiciach, v ktorej sídli Úrad KSK, bola postavená v roku 1908. Po vojne v nej až do roku 1996 sídlilo vojenské veliteľstvo. Bývalý veliteľský dom naprojektoval pre potreby vojska budapeštiansky stavitel Josef Kauser v rokoch 1900-1904. O dva roky neskôr ho začal stavať Eugen Halmos. Kolaudácia sa uskutočnila v roku 1908. Secesná budova bola v tom čase najväčšou a najmodernejšou budovou v meste. Rozhodnutie o stavbe nového vojenského veliteľstva podporilo mesto, keď darovalo pozemok na vtedajšom námestí Františka Jozefa v susedstve kasární. Objekt bol skolaudovaný 13. novembra 1908. Budova divízie bola navrhnutá veľmi progresívne, so širokým uplatnením železobetónových konštrukcií, čo bolo začiatkom storočia v Košiciach prevratnou novinkou. Za čias Rakúsko-Uhorska tu sídlilo veliteľstvo 6. armádneho zboru, za prvej ČSR veliteľstvo 11. divízie.